

Eindexamen maatschappijleer vwo 2004-I

havovwo.nl

Antwoorden

Deel-
scores

Opgave 3 VN-Ontwikkelingsprogramma UNDP: Democratie en ontwikkeling

Maximumscore 4

- 27 Andere doelstellingen van de VN zijn (twee van de volgende):

- handhaven van de internationale vrede en veiligheid
- stimuleren van vriendschappelijke relaties tussen de volkeren
- bevorderen van respect voor mensenrechten en fundamentele vrijheden

per juiste doelstelling

1

uitleg (twee van de volgende):

- Door het terugdringen van onderontwikkeling worden oorzaken van instabiliteit (migrantenstromen enz.) voorkomen en wordt de internationale vrede en veiligheid bevorderd.
- Door multilaterale samenwerking worden de vriendschappelijke betrekkingen tussen de volkeren bevorderd.
- Het bevorderen van sociale vooruitgang en betere levensomstandigheden betekent ook het bevorderen van respect voor mensenrechten (en fundamentele vrijheden). / Het feit dat het UNDP een rapport uitgeeft over democratie en ontwikkeling betekent een concrete bijdrage aan de doelstelling van het bevorderen van respect voor mensenrechten en fundamentele vrijheden.

per juiste uitleg

1

Maximumscore 2

- 28 twee van de volgende voorbeelden van goede antwoorden:

- bureaucratie van de VN: de VN is een grote en complex-bureaucratische organisatie (met een centraal apparaat en tal van VN-organisaties)
- moeite om intern overeenstemming te bereiken tengevolge van de tegenstellingen tussen 'Noord' en 'Zuid'
- de beschikbare machtsmiddelen: onvoldoende invloed op bijvoorbeeld de wereldhandel / bij handhaving van de rechtsorde / bij het optreden van gewapende conflicten
- onvoldoende financiële middelen: sommige lidstaten betalen niet (op tijd) of te weinig contributie; het uitvoeren van diverse taken komt dan in gevaar

per juist voorbeeld

1

Maximumscore 2

- 29 Voorbeelden van goede antwoorden zijn (één van de volgende):

- Een voordeel is dat bij multilaterale hulp de politieke en economische belangen van donorlanden (EU en VS) een minder belangrijke rol spelen.
- kanttekening:
In de praktijk spelen deze belangen wel degelijk een rol doordat bijvoorbeeld rijke landen een beïnvloedingsmogelijkheid hebben door te dreigen met terugtrekken van donatiegelden.
- Een voordeel is dat ontwikkelingslanden op enigszins gelijkwaardige basis participeren in de multilaterale organisaties.
- kanttekening:
In de praktijk echter hebben de rijke industrielanden het voor het zeggen in een belangrijk multilaterale organisatie als de Wereldbank.
- Een voordeel is dat (gespecialiseerde) multilaterale organisaties als de FAO meer en beter technisch kader uit de derdewereldlanden kunnen organiseren en bundelen.
- kanttekening:
Bij deze organisaties spelen politieke benoemingen een grote rol.

- per juist voordeel
- per juiste kanttekening

1

1

Eindexamen maatschappijleer vwo 2004-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 3	
30 ☐ Voorbeelden van goede antwoorden zijn:	
• <i>A</i> Onjuist: volgens figuur 3 bevinden zich bijvoorbeeld vrij arme landen (Costa Rica/India) in de categorie landen met een (positief) 'democratische score'. En volgens figuur 3 tref je landen met een minder 'democratische score' aan die rijk zijn (Bahrein)	<u>1</u>
• <i>B</i> Onjuist: Volgens figuur 4 blijkt er niet steeds verband te bestaan tussen democratie-score en inkomensverdeling in het algemeen en volgens figuur 2 neemt de ongelijkheid in jonge (Oost-Europese) democratieën juist toe	<u>1</u>
• <i>C</i> Juist: volgens figuur 1 is het aantal democratische regimes sterk toegenomen, het aantal autoritaire regimes sterk afgenomen en is ook dat deel van de wereldbevolking dat leeft onder een democratisch bewind, sterk toegenomen	<u>1</u>
Maximumscore 4	
31 ☐ In het antwoord moet zitten:	
• een kenmerk van een democratie	<u>1</u>
• een meetbare indicator van het begrip democratie, dan wel is aangegeven hoe de variabele/indicator aangetoond kan worden / meetbaar is	<u>1</u>
Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):	
• het bestaan van <i>vrije verkiezingen waaraan twee of meer partijen mogen meedoen</i> : bijvoorbeeld aan de hand van rapporten van internationale waarnemers van de VN bij verkiezingen	
• het bestaan van <i>persvrijheid/afwezigheid van overheids censuur</i> : bijvoorbeeld aan de hand van rapporten van Amnesty International / Internationale Vereniging van Journalisten / Internationale Schrijversbond (PEN)	
• het bestaan van <i>vrije vakbonden</i> : bijvoorbeeld vrije toegang tot lidmaatschap en percentage lidmaatschap / afwezigheid gevangenschap vakbondsleiders (aan de hand van Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen (IVVV))	
• het bestaan van <i>scheiding van machten</i> : bijvoorbeeld studie Grondwet en situatie in de praktijk (Internationale Commissie van Juristen (ICJ))	
• het door de overheid erkennen van <i>mensenrechten/burgervrijheden</i> : bijvoorbeeld rapporten van Amnesty International / ICJ	
• het bestaan van <i>civil society</i> : participatie / percentages lidmaatschappen van niet-gouvernementele maatschappelijke organisaties: aan de hand van statistieken en situatie in de praktijk	
• het bestaan van <i>goed functionerende politieke partijen</i> : bijvoorbeeld analyse van percentage burgers dat lid is van een politieke partij / de mate waarin lidmaatschap openstaat voor iedereen	
• percentage zetels, ingenomen door <i>vrouwen/minderheden</i> : aan de hand van analyse parlementsleden	
• periodieke <i>verantwoording van politieke elite</i> : welk jaar laatste verkiezingen gehouden?	
• vrijheid: geen invloed leger / geen inzet van leger bij demonstraties / geen generaals als ministers zoals waargenomen door onafhankelijke (internationale) pers	
• gelijkheid: algemeen kiesrecht / gelijkheid mannen en vrouwen, zichtbaar in statistieken door gelijk loon, gelijke kansen in het onderwijs, gelijke kans bij sollicitaties	
Maximumscore 4	
32 ☐ twee van de volgende dimensies met voorbeeld:	
• de ecologische dimensie: bijvoorbeeld de mate van milieuvernietiging, -vervuiling in een land.	
• De etnisch-culturele dimensie: bijvoorbeeld de mate waarin de identiteit van minderheden wordt gerespecteerd	
• De politieke dimensie: bijvoorbeeld de mate waarin mensenrechten worden gerespecteerd	
per juiste dimensie met voorbeeld	<u>2</u>

Eindexamen maatschappijleer vwo 2004-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
33 □ • Eén van de criteria op basis waarvan Nederland ontwikkelingshulp geeft, is onder meer de kwaliteit van het bestuur. Dit houdt in het kijken naar de aan-/afwezigheid van corruptie, mensenrechten en democratisch bestuur	<u>1</u>
• De nadruk van het UNDP-rapport op de betekenis van democratie is een bevestiging van de voorwaarden die Nederland stelt aan ontwikkelingslanden. Democratisch bestuur kan ervoor zorgen dat de hulp goed besteed wordt	<u>1</u>
Maximumscore 2	
34 □ Voorbeelden van voorwaarden zijn (twee van de volgende):	
• lokale ontwikkelingswerkers in dienst nemen	
• kennis en ervaring van de lokale bevolking gebruiken	
• lokale organisaties en instellingen zelf verantwoordelijk laten zijn voor de uitvoering van ontwikkelingsprogramma's	
per voorwaarde	<u>1</u>
Maximumscore 4	
35 □ • per juist gekozen argument of gegeven	<u>1</u>
• voor consistent betoog	<u>1</u>
Kandidaten kunnen ook een enerzijds-anderzijds betoog geven.	
Voorbeelden van juist gekozen argumenten of gegevens:	
argumenten voor de stelling:	
• Democratie helpt hongersnoden te voorkomen: uit vrees voor kiezers komen gekozen politici sneller in actie. (zie tekst 7)	
• Democratie blijkt een sterkere waarborg te zijn voor politieke stabiliteit. (zie tekst 7)	
• Democratie geeft mensen zeggenschap over hun eigen lot / overal ter wereld willen mensen vrij zijn hun mening te geven, deelgenoot zijn in de samenleving waarin zij leven, vrij zijn om beslissingen te kunnen nemen. Democratie zelf is een maatstaf voor ontwikkeling. (zie tekst 6)	
• Oorlogen tussen democratieën komen bijna niet voor. (zie tekst 6)	
argumenten tegen de stelling:	
• Democratie vergroot de verwachtingen van de bevolking; bij mislukking, zoals in Pakistan, voedt dit de gevoelens van wantrouwen, cynisme bij de bevolking. (zie tekst 7)	
• De democratische factor is niet altijd relevant: er blijkt geen automatisch causaal verband tussen democratie en ontwikkeling, (omdat ook de internationale omgevingsfactoren belangrijk zijn (zoals de zeer geringe zeggenschap van arme landen bij belangrijke internationale organisaties als de Wereldbank, de tariefmuren van China, de VS en de EU)). (zie figuur 5)	
• Het gevaar bestaat dat bij democratische verkiezingen fundamentalisten aan de macht komen. (zie tekst 7)	